

Sygn. akt V U 832/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: star. sekr. sądowy Magdalena Pańków

po rozpoznaniu w dniu 17 listopada 2015 r. w Legnicy

sprawy z wniosku R. N.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania R. N.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 29 czerwca 2015 r.

znak (...)

zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 29 czerwca 2015 r. znak (...) w ten sposób, że do obliczenia emerytury wnioskodawcy R. N. zgodnie z art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) przyjmuje kwoty składki zaewidencjonowanej na koncie oraz zwaloryzowanego kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji rocznej za 2013 r. oraz waloryzacji kwartalnej za I, II, III i IV kwartał 2014 r.

Sygn. akt V U 832/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 29 czerwca 2015 r., znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. ustalił wysokość i podjął wypłatę emerytury wnioskodawcy R. N. od 1 czerwca 2015 r., tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek.

Ustalając kwotę składki zaewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji na 125.886,45 zł, a zwaloryzowanego kapitału początkowego na 534.032,34 zł, organ emerytalny dokonał obliczenia wysokości emerytury w oparciu o art. 183 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm., dalej „ustawa emerytalna”). Wobec osiągnięcia wieku uprawniającego do emerytury w 2014 r. wysokość emerytury przysługującej od 1 czerwca 2015 r. organ ustalił na 20 % emerytury obliczonej na podstawie art. 53 ustawy emerytalnej – 614,80 zł i 80 % emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej – 2.060,64 zł; a więc łącznie 2.675,44 zł.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca R. N..

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o jego oddalenie, wskazując, że przyczyna obniżenia określonej decyzją z dnia 19 maja 2015 r. wysokości emerytury z kwoty 2.865,54 zł do określonej decyzją z dnia 29 czerwca 2015 r. kwoty 2.675,44 zł wynika z:

1. zasad przeprowadzenia waloryzacji składek zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego,
2. zastosowania przy ustalaniu kapitału początkowego przepisu art. 185 ustawy emerytalnej, przewidującego możliwość zwiększenia (dodania) okresu składkowego przebytego przed 1999 r. o lata przepracowane między niższym wiekiem emerytalnym a powszechnym wiekiem emerytalnym.

Organ rentowy stwierdził, że zasadą jest waloryzacja roczna, a waloryzacja kwartalna stanowi odstępstwo przewidziane dla osób, które przechodzą na emeryturę w ciągu roku kalendarzowego i dla których naliczenie emerytury przy uwzględnieniu jedynie waloryzacji rocznej, bez dokonania waloryzacji kwartalnych dotyczących okresów po roku, którego dotyczy waloryzacja roczna, byłoby niekorzystne. Waloryzacja kwartalna dotycząca ubezpieczonych, którzy mają ustaloną wysokość emerytury w drugim kwartale danego roku, obejmuje więc tylko tych, którzy przejdą na emeryturę w kwietniu lub maju, nie zaś w czerwcu, gdyż tych ostatnich obejmuje już kolejna waloryzacja roczna. W decyzji z dnia 19 maja 2015 r. przy ustalaniu wysokości emerytury na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej uwzględniono zwaloryzowaną kwotę składek oraz kapitału początkowego z zastosowaniem rocznych wskaźników waloryzacji za lata 1999 – 2013 oraz wskaźników waloryzacji kwartalnych. Ustalona w ten sposób wysokość emerytury nie była ostateczna, gdyż wnioskodawca kontynuował zatrudnienie i wypłata świadczenia została zawieszona. Ze względu na przejście ubezpieczonego na emeryturę w czerwcu 2015 r. organ rentowy zaskarżoną decyzją ustalił ostateczną wysokość emerytury. Kwoty składek zaewidencjonowanych na koncie wnioskodawcy oraz kapitału początkowego zwaloryzowano z zastosowaniem z zastosowaniem rocznych wskaźników waloryzacji za lata 1999 – 2014. Nie uwzględniono waloryzacji kwartalnych za 2014 r.

W odniesieniu do drugiej ze wskazanych wyżej przyczyn obniżenia świadczenia organ rentowy wskazał, że wobec nabycia prawa do emerytury od 01 maja 2015 r., organ rentowy wydaną na podstawie art. 185 ustawy emerytalnej decyzją z dnia 11 maja 2015 r. ponownie ustalił kapitał początkowy. Przy obliczaniu kapitału ustalono zgodnie z art. 185 ust. 1 dodatkowy okres składkowy z tytułu różnicy pomiędzy dniem osiągnięcia wieku emerytalnego, ustalonym według daty urodzenia R. N., tj. 67 lat (art. 24 ust.1 b pkt 20), a dniem, od którego ustalono prawo do emerytury, tj. 01 maja 2015 r. Obliczony w ten sposób dodatkowy okres składkowy wyniósł 79 miesięcy. Kapitał początkowy przeliczony z uwzględnieniem tego okresu ustalono na kwotę 184.325,46 zł. Wydając decyzję z dnia 24 czerwca 2015 r. wartość kapitału początkowego przeliczył poprzez dodanie do okresów składkowych okresu równego różnicy pomiędzy wiekiem emerytalnym, a faktycznym wiekiem przejścia na emeryturę, tj. 78 miesięcy. Na skutek zmiany dodatkowego okresu składkowego, o którym mowa w art. 185 ust. 1 ustawy emerytalnej, wysokość kapitału początkowego została obniżona do kwoty 183.965,98 zł. Ponieważ kapitał początkowy stanowi jeden z elementów mających wpływ na wysokość emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy, przeliczenie tego kapitału przyczyniło się do obniżenia emerytury.

Stan faktyczny niezbędny i zarazem wystarczający do rozstrzygnięcia niniejszej sprawy był bezsporny i sprowadzał się do następujących ustaleń:

Wnioskodawca R. N. urodził się w dniu (...)

Decyzją z dnia 19 maja 2015 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 1 maja 2015 r. tj. od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek i zawiesił wypłatę świadczenia z uwagi na kontynuowanie przez wnioskodawcę zatrudnienia. Emeryturę wyliczono na kwotę 2.856,54 zł, w oparciu o art. 183 ustawy emerytalnej.

W dniu 05 czerwca 2015 r. wnioskodawca przedłożył do ZUS świadectwo pracy z dnia 01 czerwca 2015 r., z którego wynika, że był on zatrudniony w (...) S.A. w S. od 01 marca 1993 r. do 29 maja 2015 r.

Po rozpatrzeniu wniosku R. N. z dnia 05 czerwca 2015 r., kolejną decyzją z dnia 29 czerwca 2015 r., wydaną na podstawie nowych dokumentów, organ rentowy przeliczył emeryturę, ustalając kwotę składki zewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji na 125.886,45 zł, a kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego na 534.032,34 zł i wyliczając wysokość emerytury na kwotę 2.675,44 zł, w oparciu o art. 183 ustawy emerytalnej.

(bezsporne, ponadto: akta ubezpieczeniowe ZUS)

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

Istota sporu sprowadzała się do stwierdzenia, czy podejmując od 01 czerwca 2015 r. wypłatę wcześniej zawieszonoego świadczenia istniały uzasadnione podstawy do ustalenia wysokości emerytury w czerwcu, oraz czy w takiej sytuacji ostatniej waloryzacji składek oraz kapitału początkowego dokonuje się za czwarty kwartał poprzedniego roku według zasad opisanych w art. 25a ustawy emerytalnej, przy przyjęciu kwartalnych wskaźników waloryzacyjnych za cztery kwartały 2014 r., czy też wyłącznie według zasad opisanych w art. 25 w/w. ustawy, przyjmując, iż zostały w dniu 1 czerwca 2015 r. zwaloryzowane wskaźnikiem waloryzacji rocznej za 2014 r.

Stosownie do treści art. 25 ust. 1, 3 i 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne,

z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173- 175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. Waloryzację składek przeprowadza się corocznie, od dnia 1 czerwca każdego roku, poczynając od waloryzacji za rok 2000, z uwzględnieniem art. 25a. W wyniku przeprowadzonej waloryzacji stan konta nie może ulec obniżeniu (ust. 3).

Waloryzacji podlega kwota składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego na dzień 31 stycznia roku, za który jest przeprowadzana waloryzacja, powiększona o kwoty z tytułu przeprowadzonych waloryzacji (ust. 4).

Natomiast w myśl art. 25a ust. 1 przy ustalaniu wysokości emerytury kwota składek na ubezpieczenie emerytalne zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację, o której mowa w art. 25, jest waloryzowana kwartalnie.

W przypadku ustalania wysokości emerytury:

- 1) w pierwszym kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za trzeci kwartał poprzedniego roku;
- 2) w drugim kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za czwarty kwartał poprzedniego roku;
- 3) w trzecim kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za pierwszy kwartał danego roku;
- 4) w czwartym kwartale danego roku - ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za drugi kwartał danego roku (art. 25a ust. 2).

Waloryzacji kwartalnej podlega kwota składek zewidencjonowanych na ostatni dzień pierwszego miesiąca kwartału, za który przeprowadzana jest waloryzacja, powiększona o kwoty uzyskane w wyniku poprzednich waloryzacji kwartalnych (art. 25a ust. 3).

Natomiast waloryzację kapitału początkowego prowadzi się na podstawie art. 173 ust. 4, 5 i 5a ustawy emerytalnej, który stanowi, iż pierwszej waloryzacji kapitału początkowego dokonuje się od dnia 1 czerwca 2000 r. przez pomnożenie tego kapitału wskaźnikiem wzrostu przeciętnego wynagrodzenia z 1999 r., pomniejszonego o naliczone i potrącone od ubezpieczonego składki na ubezpieczenia emerytalne, rentowe i chorobowe, w stosunku do przeciętnego wynagrodzenia za 1998 r. Drugiej waloryzacji, przeprowadzanej od dnia 1 czerwca 2001 r., dokonuje się na zasadach określonych w art. 25 ust. 3-5, 9 i 10 oraz w art. 25a, natomiast trzeciej waloryzacji przeprowadzanej od dnia 1 czerwca 2002 r. oraz kolejnych dokonuje się na zasadach określonych w art. 25 ust. 3-8 i 10 oraz w art. 25a.

Wskazać należy, że waloryzacja roczna składek polega na pomnożeniu zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego składek emerytalnych na dzień 31 stycznia roku, za który jest przeprowadzana, przez wskaźnik waloryzacji, powiększona o kwotę przeprowadzonych już waloryzacji. Przeprowadzana jest od 1 czerwca każdego roku – corocznie, z urzędu.

Waloryzacje kapitału początkowego przeprowadzane są według wskaźników waloryzacji składek.

Natomiast zgodnie z art. 25a ustawy o emeryturach i rentach przy ustalaniu wysokości emerytury kwota składek na ubezpieczenie emerytalne zaewidencjonowanych po 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią roczną waloryzację, jest waloryzowana kwartalnie.

Jak trafnie wskazuje się w orzecznictwie, waloryzacja roczna ze swej natury ma zapewnić realność podstaw, od których zależy wysokość emerytury. Dlatego też waloryzacji dokonuje się przy zastosowaniu wskaźnika cen towarów i usług konsumpcyjnych (art. 25 ust. 6 ustawy emerytalnej). Formuła corocznej waloryzacji składek ustalona w art. 25 ustawy podlega uszczegółowieniu w art. 25a poprzez odesłania zawarte w ust. 3 art. 25 („z uwzględnieniem art. 25a”). Przepis art. 25a ustawy ma charakter szczególnej regulacji waloryzacji dla potrzeb pierwotnego ustalenia wysokości emerytury dla osób przechodzących na emeryturę, tak aby stan ich konta uwzględniał przyrost przypisu składek przypadających po ostatniej waloryzacji rocznej dokonanej w trybie art. 25 ustawy emerytalnej. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 22 sierpnia 2012 r., III AUa 325/12 oraz Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 13 lutego 2013 r., III AUa 757/12).

Przepis ust. 2 art. 25a ustawy precyzyjnie ustala mechanizm ostatniej kwartalnej waloryzacji w zależności od terminu kwartalnego ustalania wysokości emerytury. Treść pkt 2 ust. 2 art. 25a ustawy nie pozostawia wątpliwości, że w przypadku ustalania wysokości emerytury w drugim kwartale 2014 r. – ostatniej kwartalnej waloryzacji składek dokonuje się za czwarty kwartał poprzedniego roku, co przesądza o stosowaniu trybu waloryzacji kwartalnej oraz o wysokości ostatniego wskaźnika waloryzacyjnego

Podsumowując, art. 25 ustawy emerytalnej dotyczy ustalenia podstawy emerytury, co następuje w decyzji o przyznaniu świadczenia, zaś w dalszym czasie waloryzowana będzie już sama wysokość emerytury w oparciu o art. 25 a ustawy emerytalnej, a nie jej podstawa. Zgodnie z jasnym brzmieniem art. 25a ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, mechanizm przewidziany w tym przepisie ma zastosowanie wyłącznie w stosunku do osób, którym ustalono już prawo do emerytury. Waloryzacja kwartalna dotyczy składek zaewidencjonowanych na koncie po 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację roczną. Możliwość waloryzacji kwartalnej kapitału początkowego istnieje tylko w przypadku naliczania emerytury, a formułę tę ustawodawca wprowadził jednorazowo w celu zapewnienia osobom przechodzącym na emeryturę w różnych miesiącach roku, że nie będą wyłączone z waloryzacji te okresy, które nie są objęte waloryzacją roczną - pomiędzy czerwcem jednego roku, a czerwcem roku następnego - przy czym nie wszystkie, gdyż nie podlegają waloryzacji kwartalnej składki za żaden miesiąc tego kwartału, w którym ustalana jest wysokość emerytury oraz w kwartale poprzednim. Mechanizm obliczenia waloryzacji, pomiędzy wskazaną w art. 25a ust. 2 ostatnią kwartalną waloryzacją, a ostatnią waloryzacją roczną, został ujęty wyczerpująco w art. 25 a ust. 2-8 ustawy emerytalnej.

Błędne zatem jest stanowisko organu rentowego, że ustalenie ostatecznej wysokości emerytury zależy od daty jej wypłaty, a w związku z tym – skoro rozwiązanie stosunku pracy następuje w okresie od 1 czerwca danego roku,

to świadczenie podlega jedynie waloryzacji rocznej. Z kolei w przypadku ustania zatrudnienia przed 1 czerwca świadczenie podlega także waloryzacji kwartalnej.

Taki mechanizm obliczania wysokości emerytury w niniejszej sprawie nie znajduje uzasadnienia w obowiązującej regulacji prawnej, bowiem art. 173 ust. 5a ustawy emerytalnej, ustalając metodę trzeciej (od 2002 r.) i kolejnej waloryzacji, odsyła do art. 25 ust. 3-8 i 10 oraz w art. 25a. Nie znajduje zatem w tym przypadku zastosowanie art. 25 ust. 1 tej ustawy. Niemniej istotny jest też zapis ust. 3 art. 25, zgodnie z którym w wyniku przeprowadzonej waloryzacji stan konta nie może ulec obniżeniu.

Ponadto należy zauważyć, że gdyby przyjąć za organem rentowym, iż podstawa obliczenia należnej emerytury została zwaloryzowana w dniu 1 czerwca 2015 r. rocznym wskaźnikiem waloryzacyjnym za 2014 r., to wówczas waloryzacji podlegałyby tylko kwota zaewidencjonowana na koncie ubezpieczonego na dzień 31 stycznia 2014 r. bez możliwości rekompensaty za dalsze okresy - do dnia 1 czerwca 2015 r. Taka praktyka waloryzacyjna prowadziłaby do niedopuszczalnego zróżnicowania sposobu ustalenia wysokości emerytury w trakcie drugiego kwartału (ustalania wysokości emerytury w kwietniu i maju przy waloryzacji kwartalnej, a w czerwcu przy waloryzacji rocznej), co narusza zasadę równego traktowania wszystkich ubezpieczonych (art. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych).

Mając powyższe na uwadze, należało stwierdzić, że w niniejszej sprawie jako ostatnią waloryzację roczną należy traktować waloryzację dokonaną od 1 czerwca 2014 r., za rok 2013, obejmującą składki zgromadzone na stan z dnia 31 stycznia 2014 r. Od dnia 1 czerwca 2015 r. waloryzacja roczna za rok 2014 nie była już możliwa, bowiem w maju 2014 r. świadczenie emerytalne zostało już przyznane i została ustalona jego podstawa. Tym samym składki zaewidencjonowane na koncie po 31 stycznia 2013 r., za który przeprowadzono ostatnią waloryzację roczną, powinno nastąpić w oparciu o art. 25a ust 2 pkt 2 ustawy emerytalnej. Nie będą zatem wyłączone z waloryzacji składki za 2014 r. i połowę roku 2014, które nie mogły być objęte kolejną waloryzacją roczną, przy czym nie wszystkie, gdyż nie podlegają waloryzacji kwartalnej składki za żaden miesiąc tego kwartału, w którym ustalana jest wysokość emerytury oraz w kwartale poprzednim.

W uzupełnieniu powyższych rozważań należy wskazać na wyrażone w uzasadnieniu wydanego w sprawie III AUa 160/15 wyroku z dnia 13 sierpnia 2015 r. stanowisko Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu, wskazującego że w świetle treści art. 25 ustawy emerytalno-rentowej waloryzacja roczna jest mechanizmem przeprowadzanym na indywidualnym koncie ubezpieczonego, który jeszcze nie nabył uprawnień emerytalnych, bądź nie wystąpił o ich ustalenie. Odnosząc powyższe do okoliczności rozpoznanej sprawy oraz rozumowanie Sądu Apelacyjnego, według tej reguły dokonana została na dzień 01 czerwca 2014 r. waloryzacja kapitału początkowego wnioskodawcy za 2013 r. Ponadto, Sąd Apelacyjny wskazał, iż przepis art. 25a ustawy emerytalno-rentowej (stanowi uszczegółowienie regulacji zawartej w art. 25) – ma zastosowanie przy ustalaniu wysokości emerytury, do składek na ubezpieczenie emerytalne zaewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego po dniu 31 stycznia roku, za który przeprowadzono ostatnią waloryzację (co w przypadku wnioskodawcy dotyczy okresu po 31 grudnia 2013 r.), o której mowa w art. 25, wówczas to kwota składek waloryzowana jest kwartalnie.

Powołany w uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi (III AUa 757/12) nie uzasadnia wniosku o oddalenie odwołania, bowiem wyrok ten został wydany w odmiennym stanie faktycznym, w którym prawo do emerytury przyznano nie jak w rozpoznanej sprawie, przed dniem 01 czerwca, a po tej dacie.

Mając na uwadze te wszystkie okoliczności, na mocy powołanych wyżej przepisów w związku z art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd orzekł co do istoty sprawy.